

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І.МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**до написання кваліфікаційних робіт здобувачів першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія»**

ОДЕСА
2023

УДК 159.9:001.8:378.046(07)
К795

Розробники:

М. К. Кременчуцька, кандидат психологічних наук, доцент кафедри диференціальної і спеціальної психології ОНУ імені І. І. Мечникова ;

О. І. Кононенко, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної психології ОНУ імені І. І. Мечникова;

Рецензенти:

Дунаєва Л. М.- декан ФПСР, доктор політичних наук, професор

Родіна Н. В.. - доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри диференціальної і спеціальної психології ОНУ імені І. І. Мечникова

Затверджено до друку вченою радою Факультету психології та соціальної роботи Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Протокол № 4 від 221.03.2023 р.

Кременчуцька М.К., Кононенко О.І.

К795   Методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія»/ М. К. Кременчуцька, О.І. Кононенко. – Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова , 2023. – 36 с.

Методичні рекомендації містять відомості про вимоги до організації, виконання, оформлення та захисту кваліфікаційних робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на факультеті психології та соціальної роботи ОНУ імені І.І. Мечникова.

Методичні рекомендації призначено для студентів очної та заочної форм навчання за спеціальністю 053 «Психологія» і можуть бути використані студентами й викладачами відповідних кафедр як рекомендації до керівництва й підготовки кваліфікаційних робіт.

Ціль методичних рекомендацій – надати методичну допомогу студентам в організації учбово-дослідницької діяльності та забезпечити єдині критерії оформлення наукових роботи.

ЗМІСТ

Вступ	4
Характеристика обов'язкової складової освітнього процесу	5
1. Процедура та етапи підготовки кваліфікаційної роботи	7
2. Загальні вимоги до оформлення кваліфікаційних (бакалаврських) робіт	9
3. Вимоги до змісту та структури кваліфікаційної бакалаврської роботи	11
4. Захист кваліфікаційної роботи	15
Допоміжна література	18
Додатки	19

ВСТУП

Наведені нижче методичні рекомендації до написання та оформлення кваліфікаційних робіт першого (бакалаврського) рівня вищої освіти розроблені на основі діючого законодавства України, нормативних документів Міністерства освіти і науки України, положень Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» перший (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає сьомому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

Згідно Стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 053 Психологія та Освітньо-професійної програми «Психологія» в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова кваліфікаційна робота є обов'язковою формою атестації здобувачів та оцінюється як самостійний вид навчальної діяльності студента.

Кваліфікаційна (бакалаврська) робота є самостійним теоретико-прикладним дослідженням, що виконується здобувачем на завершальному етапі здобуття повної вищої освіти за освітньою кваліфікацією «бакалавр психології». Кваліфікаційна робота повинна передбачати розв'язання складної спеціалізованої задачі чи практичної проблеми у сфері психології, що передбачає застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Оформлення результатів роботи відповідно до вимог є важливим етапом узгодження формальної сторони та наукового змісту дослідження. Методичні рекомендації призначені забезпечити єдині критерії до написання та оформлення кваліфікаційної (дипломної) роботи за спеціальністю 053 «Психологія».

ХАРАКТЕРИСТИКА   ОБОВ'ЯЗКОВОЇ   СКЛАДОВОЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Назва освітнього компонента: Кваліфікаційна бакалаврська робота.

Тип освітнього компонента: обов'язковий.

Семестр(и): 8очна форма, 10 заочна форма.

Обсяг освітнього компонента: загальна кількість годин (в т. ч. захист) - 135; кількість кредитів ЄКТС – 4,5.

Мета виконання бакалаврської роботи – навчитися застосовувати набуті у процесі навчання теоретичні знання і практичні навички для самостійного розв'язання конкретної актуальної проблеми на підставі критичного аналізу й узагальнення існуючої інформації, проведення власних досліджень, виконання розробок і формування прикладних адресних рекомендацій.

Компетентності та програмні результати навчання:

Кваліфікаційна робота як форма підсумкової атестації дає змогу оцінити рівень засвоєння здобувачем теоретичних знань, ступінь практичної підготовки та здатність до самостійного розв'язання прикладних задач у діяльності психолога. Вона спрямована на формування елементів наступних компетентностей:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати,

формулювати аргументовані висновки та рекомендації

СК 12. Уміння адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.

Зокрема, дозволяє визначити міру досягнення програмних **результатів навчання:**

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

Форма атестації - публічний захист кваліфікаційної роботи.

1. ПРОЦЕДУРА ТА ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – самостійно виконана робота студента, яка свідчить про вміння автора працювати з літературою, узагальнювати й аналізувати фактичний матеріал, використовувати теоретичні знання і практичні навички, отримані під час оволодіння відповідною освітньо-професійною програмою, має елементи наукового дослідження.

Виконання кваліфікаційної роботи можна умовно поділити на такі етапи:

- знайомство з тематикою наукових досліджень випускової кафедри і вибір напрямку дослідження;
- формулювання теми і назви роботи та її узгодження з науковим керівником;
- попереднє ознайомлення з літературою за темою кваліфікаційної роботи;
- укладання плану кваліфікаційної роботи та його узгодження з науковим керівником;
- аналіз відповідної літератури;
- освоєння необхідних методів дослідження та їх апробація у випадку дослідницької роботи;
- проведення теоретичного та емпіричного дослідження;
- узгодження тексту роботи з науковим керівником;
- написання та оформлення кваліфікаційної роботи;
- захист кваліфікаційної роботи.

Загальні вимоги

1. Затвердження теми. Тематика кваліфікаційних робіт визначається випусковими кафедрами і пропонуються студентам на початку навчального року. Тематика повинна відповідати професійним завданням, зафіксованим в

освітньо-кваліфікаційній характеристиці першого рівня «Бакалавр» та спеціальності 053 «Психологія».

2. Серед цитованих літературних джерел у науковій роботі студента періодична література повинна складати не менш 25% – це новітня інформація опублікована у статтях наукових журналів, базах даних Internet, дисертаціях та авторефератах за останні 10 років, матеріалах конференцій тощо.

3. Студент повинен добре знати і посилатися в роботі на публікації науковців України, зокрема Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, які займалися дослідженням даної проблематики.

4. Кваліфікаційна робота повинна бути підписана науковим керівником на титульному аркуші.

5. Кваліфікаційна робота повинна бути підписана студентом на останньому аркуші перед списком літератури.

6. Кваліфікаційна робота повинна бути викладена українською мовою.

7. До кваліфікаційної роботи повинні бути додані:

- документи: завдання, подання
- відгук наукового керівника, що характеризує студента;
- рецензія, в якій рецензент аналізує роботу (кваліфікаційна робота бакалавра потребує внутрішнього рецензування - одна рецензія викладача іншої кафедри);
- заява-згода на обробку роботи на антиплагіат;
- заява щодо самостійності виконання письмової роботи (**ДОДАТКИ**).
- довідка про перевірку рукопису кваліфікаційної роботи на плагіат.

2. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ (БАКАЛАВРСЬКИХ) РОБІТ

Рекомендовані обсяги роботи:

Орієнтовний обсяг роботи бакалавра складає 50-55 друкованих сторінок (допускається відхилення від вимог на 2-3 сторінки). У зазначений обсяг не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які займають усю сторінку. Кількість сторінок основної частини, яка складає більше або менше від необхідного обсягу, свідчить про невміння виділяти головне в теоретичному і практичному матеріалі.

Рекомендована кількість використаних посилань в роботі:

Список використаних джерел має складати не менше ніж 40 наукових публікацій (разом з інтернет-джерелами) і вміщати переважно джерела за останні 10 років.

- статті та монографії вітчизняних та зарубіжних авторів (65-90%)
- література іноземними мовами (повинна складати не менше 10%).

Основні вимоги до оформлення роботи

Робота має бути грамотно і акуратно оформлена і зброшурована (книжкова палітурка). Оформлення роботи є елементом виконання і оцінюється при її захисті. Вивчення порядку оформлення слід провести до початку написання роботи, оскільки це допоможе визначити її основні параметри.

Робота виконується на білому папері формату А4 (210 x 297 мм). Текст роботи викладається на одній стороні аркуша. Кожна сторінка роботи оформляється з такими полями: ліве поле – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє і нижнє – не менше 20 мм.

Розмір основного шрифту тексту – 14, «Times New Roman»

Міжрядковий інтервал – 1,5.

Розмір абзацу – 1,25 см (5 знаків).

Всі сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами по порядку.

Нумерація сторінок – наскрізна, правий верхній кут. Титульний аркуш, є першою сторінкою загальної нумерації сторінок кваліфікаційної роботи, але *номер сторінки не неї ставлять*. Список літератури включається в загальну нумерацію, і останнім листом роботи нумерується останній аркуш списку літератури. ДОДАТКИ не нумеруються.

Заголовки структурних частин “ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ”, “ДОДАТКИ” друкують великими літерами напівжирним шрифтом симетрично до тексту. Відстань між заголовком та текстом повинна дорівнювати двом інтервалам. Кожний розділ починають з нової сторінки.

Підрозділи з нових сторінок починати не треба. Заголовки підрозділів друкують з нового абзацу малими літерами напівжирним шрифтом, але перша буква – велика. Переноси слів в заголовках не допускаються. Крапка в кінці заголовків не проставляється. Заголовки не слід підкреслювати.

Нумерація таблиць та рисунків проводиться в межах розділів та складається з номера розділу та порядкового номера таблиці чи рисунка. Таблиці та рисунки нумеруються окремо (ДОДАТОК).

Посилання в тексті кваліфікаційної роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «праці [1]...», «... у працях [1;2;3;4;5]...», «на сторінці роботи [1, с. 224]».

3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА СТРУКТУРИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ БАКАЛАВРСЬКОЇ РОБОТИ

Змістом бакалаврської роботи є систематизація психологічних знань, їх поглиблення у процесі розв'язання визначеної проблеми, набуття умінь проведення експериментального пошуку, активізації творчої самостійності та ініціативи студента.

Структура кваліфікаційної роботи (бакалаврського) рівня вищої освіти (Додаток).

1. Титульний аркуш
2. ЗМІСТ
3. ВСТУП
4. РОЗДІЛ I. - теоретичний (2-3 підрозділи) - має свою змістовну назву;
5. Висновки до I розділу;
6. РОЗДІЛ II. - емпіричний розділ, що також включає підрозділ щодо організації та методів дослідження (2-3 підрозділи) - має свою змістовну назву;
7. Висновки до II розділу.
8. ВИСНОВКИ (загальні по завданням кваліфікаційної роботи).
9. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.
10. ДОДАТКИ (якщо вони є).

Зміст роботи:

Розташовують безпосередньо після титульного аркушу, починаючи з наступного. До змісту включають: вступ; послідовно перелічені назви всіх розділів та підрозділів (пункти і підпункти не вказують); висновки до розділів та загальні висновки, додатки. Вказуються номери сторінок, з яких починаються розділи та інші структурні елементи. Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки в тексті (ДОДАТОК).

Вступ (2-4 сторінки) розкриває:

- **Актуальності теми.** 1) показати теоретичну та прикладну актуальність проблеми, що розробляється; 2) висвітлити рівень з'ясовності

даного питання, посилаючись на два-три джерела літератури оглядового характеру останніх років видання; 3) відзначити недостатню вивченість окремих розділів проблеми і підкреслити актуальність і наукову новизну власних досліджень автора;

- **Мета дослідження.** Мета є лаконічним вираженням орієнтиром на те, що буде досягнуто в результаті дослідження. Вона, як правило, спрямовує науковий пошук на одержання нових знань про предмет та їх експериментальну апробацію.

- **Завдання** (конкретизована мета). Завдання відображають етапи дослідження в їх логічній послідовності (починаються зі слів: проаналізувати ....., провести...; виявити...). Як правило, формулюються 3-4 завдання.

- **Об'єкт дослідження** – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію та обране для вивчення.

- **Предмет дослідження** – міститься в межах об'єкта. Об'єкт – це загальне, а предмет – часткове.

- **Методи дослідження.** Методи дослідження обираються відповідно до специфіки завдань, поставлених у роботі. Їх вибір не є довільним, а визначається особливостями змісту проблем і можливостями її дослідження. Зазначають *теоретичні, психодіагностичні та статистичні методи.*

- **Організація і база проведення емпіричної роботи.** Вказується місце проведення дослідження та кратко описується вибірка дослідження.

- **Практичне значення роботи.** Одержані результати, як правило, мають практичну спрямованість. Необхідно дати опис конкретних результатів дослідження або рекомендації, які мають прикладне значення, а також пропозиції щодо їх подальшого використання.

- **Структура роботи** (кількість сторінок, таблиць, рисунків, використаних джерел та додатків)

Розділи кваліфікаційних работ

РОЗДІЛ I – теоретичний (35-40 % загального обсягу роботи).

Подається теоретичний аналіз проблеми, що досліджується. Важливим

на цьому етапі є аналіз, огляд та вивчення літературних джерел, щоб з'ясувати в якому стані в сучасній науці перебуває дана проблема, що досліджено іншими авторами в цьому напрямі, а які моменти не досить вивчені, або взагалі не розглядалися.

Розділ вміщує 2-3 підрозділи. Мінімальний обсяг кожного з підрозділів, що входять до розділу складає 5-7 сторінок.

Кожний підрозділ повинен закінчуватися коротким резюме, що підводить підсумки огляду з точки зору його значення для досягнення мети роботи (Таким чином,.....).

Висновки до розділу, як правило, складаються з резюме до підпунктів.

Розділ II - емпіричний (60-65 % загального обсягу роботи).

Емпіричний розділ роботи є повноцінним звітом про роботу по збору і аналізу емпіричних даних.

Емпіричний розділ має таку структуру:

- Програма емпіричного дослідження (етапи, опис методик та вибірки).

Вимоги до кількості методик: не менше 2-3 методик.

Вимоги до складання вибірки: не менш за 30 випробуваних (зменшення об'єму вибірки потребує окремого обґрунтування його виправданості та можливості при цьому досягнення мети дослідження).

- Опис і аналіз результатів (результати повинні бути піддані статистичній обробці).

- Обговорення результатів.

- **Висновки до розділу.**

ВИСНОВКИ (загальні) - складають 3-4 сторінки.

Кількість висновків дорівнює кількості завдань. Формулюються у вигляді кількох пунктів, що вміщують максимально конкретну інформацію про факти та закономірності, виявлені в результаті виконання роботи. У висновках недопустимі посилання на літературні джерела, обговорення результатів досліджень та припущення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.

Список літератури складається з переліку всіх без виключення джерел, на які автор посилається у тексті. Список використаних джерел слід розміщувати в алфавітному порядку. Оформлення списку використаної літератури здійснюється відповідно Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Правила оформлення списку літератури наведені у ДОДАТКУ.

ДОДАТКИ.

Додатки необхідно починати з нової сторінки. Кожен з них має певну назву. У додатки можна виносити матеріали, які є необхідними для повноти роботи, або допоміжний матеріал, наприклад:

- анкети;
- таблиці додаткових цифрових даних;
- інструкції, методики, опис реалізації програм;
- текст розроблених програм;
- інструментарій дослідження;
- ілюстрації допоміжного характеру (в тому числі описи досліджених випадків).

4.ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Підготовка до захисту та захист є логічним завершенням виконання кваліфікаційної (дипломної) роботи. Кваліфікаційну роботу здобувач захищає прилюдно на засіданні екзаменаційної комісії у присутності керівника та всіх, хто бажає бути присутнім на захисті. У випадку невиконання всіх вимог чи несвоєчасного подання роботи на кафедру студент не допускається до захисту.

Підготовка до захисту полягає у виготовленні засобів для висвітлення основних результатів досліджень і підготовці доповіді виступу. Захист роботи включає:

1. доповідь студента (до 10 хвилин);
2. відповідь студента на запитання членів екзаменаційної комісії;
3. підведення підсумків захисту членами екзаменаційної комісії, яка виносить оцінку кваліфікаційної (дипломної) роботи на закритому засіданні.

За результатами захисту виставляється оцінка: А – «відмінно», В – «дуже добре», С – «добре», D – «задовільно», Е – «достатньо», FХ – «незадовільно», F – «неприйнятно».

Остаточна оцінка роботи оголошується головою (головуючим на засіданні) ЕК у присутності студентів.

Критерії оцінювання

При оцінюванні роботи члени комісії керуються наступними критеріями:

1. Відповідність змісту кваліфікаційній роботі затвердженій темі.
2. Досягнення поставленої мети дослідження та повнота виконання поставлених завдань.
3. Оригінальність і новизна роботи.
4. Об'єм проаналізованого матеріалу.
5. Повнота теоретичного огляду.
6. Коректність дизайну емпіричного дослідження: етапів дослідження,

параметрів дослідження, тощо (якщо воно передбачено).

7. Адекватність використання методів обробки даних згідно меті та завдань дослідження (у емпіричному розділі).

8. Коректність інтерпретації результатів дослідження (у емпіричному розділі).

9. Відповідність висновків дослідження та результатів дослідження поставленим завданням кваліфікаційної роботи.

10. Дотримання вимог оформлення кваліфікаційної роботи.

«Відмінно» (90–100 балів – «А»). Робота бездоганна з погляду змістового наповнення і оформлення, має практичне значення і/або містить елементи наукової новизни; доповідь студента чітка, аргументована, змістовна; відповіді на запитання членів комісії повні та чіткі.

«Добре» (85–89 балів – «В» та 75–84 бали – «С»). Тема роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру: в теоретичній частині поверхово проаналізовано літературні джерела; елементи новизни та практичного значення чітко не розкрито; доповідь студента змістовна; відповіді на питання членів комісії загалом правильні; робота оформлена у межах вимог.

«Задовільно» (70–74 бали – «D» та 60–69 бали – «E»). Тема роботи в основному розкрита, але мають місце недоліки змістового характеру; нечітко сформульована мета роботи, теоретичний розділ має виражений компілятивний характер; доповідь студента не чітка, зміст роботи розкритий не повністю; відповіді на питання членів комісії не всі правильні або повні; є зауваження щодо оформлення роботи.

«Незадовільно» (1–59 балів – «FX»). Нечітко сформульована мета роботи. Розділи погано пов'язані між собою. Відсутній критичний огляд сучасних літературних джерел. Аналіз виконаний поверхово, переважає описовість на шкоду системності та глибині. Мають місце недоліки в оформленні роботи. Доповідь сумбурна, відповіді на питання членів комісії відсутні, неточні або неповні.

Робота до захисту не допускається, якщо робота подана керівнику на перевірку або на будь-який подальший етап захисту з порушенням термінів, встановлених регламентом; виконана не самостійно; структура не відповідає вимогам; зміст роботи не розкриває її теми; недбало оформлена.

Для отримання диплома з відзнакою необхідна наявність тез, статей та участь у конференціях (Див. Положення ОНУ імені І. І. Мечникова від 14.05.21 р., протокол № 11. Електроний ресурс. URL: http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozennya_diplom_2021.pdf

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. URL: http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-osvit-process_2022.pdf

Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. URL: http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/dek/exam-komiss_2022.pdf

Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. URL: <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/yakist.pdf>

Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково- дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. URL: http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-2021.pdf

Стандарт вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/053-Psykholohiya-bakalavr.28.07-1.pdf>

ЗРАЗОК ЗАЯВИ ПРО ВИБІР ТЕМИ

Завідувачу кафедри

_____ (назва кафедри)

_____ (звання, ПП)

студента (ки)

_____ (прізвище)

_____ ім'я, по-батькові

ДОДАТКОВО ВКАЗАТИ:

Курс, спеціальність: _____

Форма навчання (денне, заочна): _____

Телефон: _____

ЗАЯВА

Прошу затвердити тему дипломної роботи

_____ (назва теми)

« _____ » _____ 20 ____ р.

_____ підпис дипломанта

ПОГОДЖЕНО

Науковий керівник

_____ (прізвище, ініціали, підпис)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри

_____ (прізвище, ініціали, підпис)

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет психології та соціальної роботи

(повне найменування інституту/факультету)

кафедра

(повна назва кафедри)

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

«Назва українською мовою»

«Назва англійською мовою»

Виконал(а): здобувач(ка) денної (заочної) форми навчання
спеціальності 053 Психологія
Освітня програма «Психологія»
ПІБ повністю

Керівник _____

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище,
ініціали) (підпис)

Рецензент _____

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище,
ініціали)

Рекомендовано до захисту:
Протокол засідання кафедри
№ ___ від _____ 202_ р.

Захищено на засіданні ЕК
протокол № ___ від _____ 202_ р.

Оцінка _____ / _____ / _____
(за національною шкалою, шкалою ECTS, бали)

Завідувач кафедри

Голова ЕК

_____

(підпис)

_____

(підпис)

Одеса – 202_____

ЗРАЗОК ЗАВДАННЯ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І.І.МЕЧНИКОВА

Інститут/факультет Факультет психології та соціальної роботи
Кафедра _____
Ступінь вищої освіти/освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр
Напрямок підготовки 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність 053 «Психологія»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

_____
_____
- ____ - _____ 201__ року

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

_____
(прізвище, ім'я по батькові)

1. Тема роботи

_____
_____

керівник роботи _____

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

_____
_____
_____

4. Зміст розрахунково – пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

_____
_____
_____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) _____

_____
_____
_____

ДОДАТОК Д.

Науковому керівнику

Здобувача освітнього ступеня

ЗАЯВА

Цим я підтверджую, що був(була) проінформований про правила функціонування системи виявлення збігів/ідентичності/схожості щодо перевірки на ознаки плагіату. Тому заявляю, що згоден(а) на обробку моєї роботи.

Крім цього, заявляю, що подана для перевірки електронна версія моєї роботи співпадає (ідентична) з друкованою.

Дата

Підпис

З А Я В А
щодо самостійності виконання письмової роботи

Я, _____
(ПІБ повністю) студент (аспірант, докторант, викладач)

_____
(назва факультету або іншого структурного підрозділу)

_____
(код та назва спеціальності)

_____
(курс та форма навчання)

_____
(здобувач ОС, освітньо-наукового ступеня)

заявляю, що моя письмова робота на тему:

_____
(назва роботи)

виконана самостійно і в ній не міститься елементів плагіату. Всі запозичення з друкованих та електронних джерел мають відповідні посилання.

Я ознайомлений(а) з чинним положенням «Про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І.Мечникова», згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску письмової роботи до захисту та застосування відповідних заходів.

Дата

Підпис

ЗРАЗОК ФОРМИ ВІДГУКУ НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

ВІДГУК

на дипломну роботу бакалавра _____ курсу _____ відділення
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова
Факультету психології та соціальної роботи
кафедри _____

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)

за темою _____

Актуальність роботи: Дипломна робота розроблена на актуальну для сучасного розвитку суспільства тему .....

Це тим більш актуально.....

Методична сторона роботи: (логічне розташування матеріалу в роботі, доцільне та вміле використання термінології, вміння робити правильні висновки).

Змістовна сторона роботи: Зміст роботи цілком відповідає поставленому завданню. У роботі розглядається .....

Позитивним є те, що .....

Крім того, в роботі .....

В роботі зроблений ....

Дослідник (ця) проявив знання психологічних наук, використовував психологічні терміни і підходи для розкриття теми.

Недоліком змістовної сторони дипломної роботи є те, що .....

Практична сторона роботи: (практичне значення роботи).

Технічна сторона роботи: (відповідність вимогам оформлення дипломних робіт).

Висновок: (досяжність мети, теоретична та практична значущість, професійна компетентність) і заслуговує (оцінка висока, оцінка низька, оцінка задовільна).

Науковий керівник

_____
Посада, ступінь, звання,

_____
(ПІП)

ЗРАЗОК ФОРМИ ВІДГУКУ РЕЦЕНЗЕНТА

РЕЦЕНЗІЯ

на дипломну роботу студента (ки) _____ курсу _____ відділення
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова
Факультету психології та соціальної роботи
кафедри _____

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)

за темою _____

Оцінка окремих складових дипломної роботи:

1. *Оформлення роботи* - _____
(відповідність оформлення дипломної роботи встановленим університетом вимогам: кількість сторінок; оформлення титульного листа, рисунків, таблиць, діаграм, посилань, списку літератури тощо)
  2. *Структура та логічність побудови роботи* - _____
(відповідність змісту назви теми, наявність та зміст Вступу; виділення глав, в кожній по декілька параграфів, наявність та зміст Висновків, логіка побудови роботи в цілому та в межах окремих розділів)
  3. *Фактичний матеріал* - _____
(наявність фактичного матеріалу, зібраного студентом та доцільність його використання. Ступінь новизни статистичного та іншого фактичного матеріалу, що використано в дипломній роботі)
  4. *Використання сучасних інструментів аналізу* - _____
(побудова графіків, діаграм, таблиць, використання статистичних методів аналізу, тощо)
  5. *Розрахунки та рекомендації* - _____
(наявність розрахунків, проведених студентом, ступінь їх обґрунтованості. Наявність та ступінь обґрунтованості рекомендацій та пропозицій, викладених в роботі та відбиваючих власний погляд студента)
  6. *Використання літератури* - _____
(масштаби представлення в роботі сучасних досліджень даної проблематики, критичність аналізу публікацій та підходів, представлених в літературі та інших інформаційних джерелах)
  7. *Повнота та деталізація* - _____
(ступінь повноти та деталізації при розкритті основних аспектів теми роботи)
- Загальний висновок рецензента _____
Загальна оцінка (зв нац. шкалою) _____

Рецензент

_____ посада (із вказівкою місця роботи), ступінь, звання

_____ (ПІП)

печатка

Приклад “ЗМІСТу” роботи

ЗМІСТ

ВСТУП	N
РОЗДІЛ I. НАЗВА	N
1.1. Назва	N
1.2. Назва	N
1.3. Назва	N
Висновки до I розділу	N
РОЗДІЛ II. НАЗВА	N
3.1. Назва	N
3.2. Назва	N
3.3. Назва	N
Висновки до II розділу	N
ВИСНОВКИ	N
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	N
ДОДАТКИ	N

Приклад оформлення “ВСТУПу” бакалаврської роботи

ВСТУП

Актуальність дослідження

Мета дослідження

Завдання дослідження:

1.

2.

3.

Об’єкт дослідження

Предмет дослідження

Методи дослідження

Опис вибірки

База проведення емпіричного дослідження

Практична значущість дослідження

Апробація (якщо є)

Структура роботи

**ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ТАБЛИЦЬ ТА РИСУНКІВ,
ЩО ВКЛЮЧЕНО ДО ТЕКСТУ РОБОТИ**

Таблиця 1.1

(перша таблиця першого розділу)

Порівняння середніх показників механізмів психологічного захисту

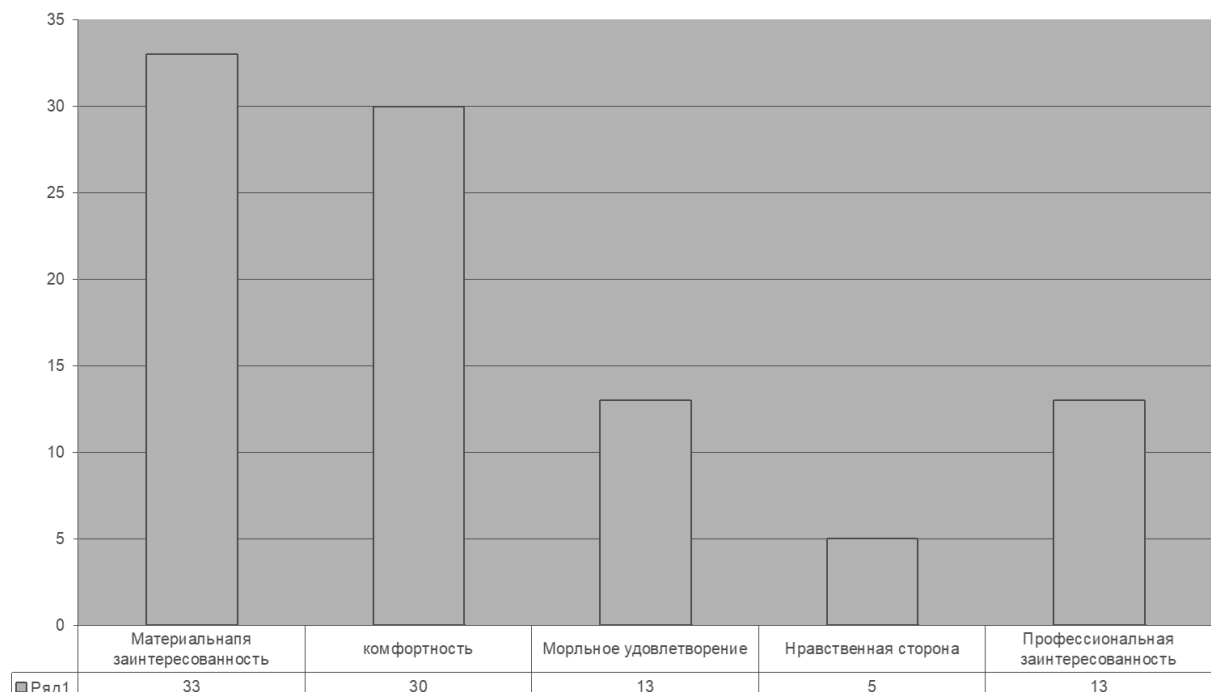
Особи/ захисти	заперечення	регресія	компенсація	проекція	заміщення	Інтелектуалізація	формування реакції
	M±m	M±m	M±m	M±m	M±m	M±m	M±m
М (матері)	6,71±2,20	8,45±0,05	3,95±1,20	5,18±1,89	4,23±0,96	6,13±0,12	4,79±0,06
М (батьки)	6,97±1,40	3,97±0,09	3,24±1,10	4,72±1,98	5,21±1,27	8,28±0,09	3,59±0,09
t (матері- батьки)	-0,46	7,14***	1,74	0,76	-1,96	-4,14**	2,25*

Примітки: М – середні показники; t – критерій значимості різниці Стьюдента.

* – різниця, значима при $p < 0,05$

** – різниця, значима при $p < 0,01$

*** – різниця, значима при $p < 0,001$

Рис. 2.1 Мотиви вибору професії, %

(перший рисунок другого розділу)

СХЕМА ДОКЛАДУ ПО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

(із розрахунку 8-10 хвилин)

Розділ виступу	Зміст розділу	Час
<i>Звернення: Шановні члени Екзаменаційної комісії! Вашій увазі пропонується дипломна робота на тему...</i>		
Постановка проблеми (вступ й теорія)	1) В 2-3 реченнях дається характеристика актуальності теми. Формулюється практична потреба, що обґрунтовує необхідність дослідження. 2) Стисло вказати на дослідження із проблеми (досить перелічити імена провідних дослідників).	1-2 хв.
Методична частина	3) Указати основну мету роботи й розділити цю мету на завдання . 4) Указати предмет і об'єкт дослідження 5) Перелічити методи й методики , використовувані в роботі. і розповісти про етапи проведеного дослідження (де, коли, при яких обставинах, на якому матеріалі й т.п. проводилася робота)	2 хв.
Результати й висновки	7) <i>У процесі вирішення поставлених завдань отримані наступні результати:</i> Коротко в тезовій формі розповісти про найбільш важливі результати дослідження. Один з найцікавіших результатів можна розглянути докладніше як приклад з використанням наочних матеріалів. Розповісти про форму подання отриманих результатів (зведені таблиці, графіки, схеми й т.п.). Якщо використовувалися особливі методи аналізу даних (наприклад, стат. аналіз), вказати на принципи й критерії даного аналізу	4-5 хв
Висновок	8) <i>У результаті проведеного дослідження було зроблено наступні висновки:</i> Коротко перелічити основні висновки по роботі. Обов'язково сказати про підтвердження або не підтвердження висунутої гіпотези 9) <i>Опираючись на висновки, були зроблені наступні пропозиції:</i> Оцінити значимість роботи, указавши де й ким можуть використовуватися отримані результати. Висунути припущення про напрямки й перспективність подальших досліджень проблеми.	1 хв
Завершується доповідь словами: <i>Доповідь закінчена, спасибі за увагу.</i>		
РАЗОМ		8-10

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Дичківська О. О. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій. Київ : ДІА, 2018. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Історія України. Львів, 2017. 153 с.
Два автори	1. Мартиненко З. Е., Макар І. В. Управління підприємством: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2017. 296 с. 2. Палеха В. І., Карпова П. В. Менеджмент організацій : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 120 с.
Три автори	1. Тарнавська Г. Я., Марценюк Н. С., Герасимова Т. М. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2017. 412 с.
Чотири автори	1. Інновації : навч. посіб. / Гуревич Д. Т., Чекан О. С., Грибан О. М., Макарова В. В. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 389 с.
П'ять і більше авторів	1. Охорона праці : навч. посіб. / О. І. Подольська та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2017. 264 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Бутенко М. П., Качур В. П., Петренко С. В. Психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Дутко. Київ : ЦУЛ, 2017. 332 с.
Без автора	1. Етнографія : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Гарапка; уклад. А. І. Гарапка. Київ : ЦУЛ, 2018. 320 с. 2. Товарознавство / упоряд. В. Олексик. Київ, 2014. 804 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія рослин / редкол.: І. М. Деркач та ін. Київ : ЦУЛ, 2016. Т. 8. 812 с. 2. Безруков В. Д. Поэзия : в 2 т. / ред. изд.: Л. Г. Мороз, А. Г. Мягченко; авт. вступ. ст. А. В. Сипина. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницького, 2016. Т. 2. 206 с.
Автореферати дисертацій	3. 1. Петров О. Г. Музикотерапія : автореф. дис. ... канд. псих. наук : 12.00.06. Київ, 2009. 40 с.
Дисертації	1. Петрук Л. А. Дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Львів, 2004. 140 с.
Складова частина видання (глави, розділу, статті)	
розділовий знак «дві навскісні риски» («//») можна замінювати крапкою, а відомості про документ (його назву), виділяти шрифтом (наприклад, <i>курсивом</i>).	
Частина видання: книги	1. Петренко М. А. Международное право и роль Конституционного Суда Украины // Максим Петренко: право як буття вченого : зб. наук. пр. до 60-річчя проф. М. А. Петренко / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477-493. 2. Корнійчук Т. О. Методи активізації навчально-

	пізнавальної діяльності. <i>Педагогіка</i> : навч. посіб. / за заг. ред. Т. О. Корнійчука. Київ, 2017. С. 195-197.
Частина видання матеріалів конференцій (тези доповіді)	<p>1. Лалак Н. В. Шляхи підвищення мотивації молодших школярів до навчання // Анотовані результати науково-дослідної роботи інституту педагогіки за 2011 рік : збірник тез повідомлень. Київ, 2012. С.202-203.</p> <p>2. Максименко Д. В. Методи оперативної діагностики виробничої діяльності підприємства // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці : збірник тез та доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 21 лютого 2013 р.) / відпов. за випуск Мельничук Б.В. Київ, 2013. С.331-335.</p> <p>3. Цехмістров І. І., Перець І.П. Про бюджет. <i>Дослідження проблем в Україні очима молодих вчених</i> : матеріали Міжнар.наук.-практ.конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50-53.</p>
Частина довідкового видання	1. Павлик І. М. Право інтелектуальної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> /ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 683.
Частина видання: продовжуваного видання	1. Хорошилова С. А., Малафійк Л. О., Хмельов А. А. Моделювання складеної конструкції за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i> . Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212218.
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	<p>1. Кучеренко О. О. Конституційні права людини і громадянина // Часопис Київського університету права. 2007. № 4. С. 88-92.</p> <p>2. Коваль Л., Коваль П. Переваги дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>2. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2017. Vol. 18, No 2. P. 109-118.</p>
Електронні ресурси	<p>1. Хміль А. А. Функції державної служби за законодавством України // Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115-118. URL: http://lsei.org.ua/5_2017/32.pdf.</p> <p>2. Хміль І. О. Шляхи подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2016. № 3. С. 20-27. URL:http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>3. Куцкір Я. С., Махно Б. А., Борислав С. Г. Трансформація науково-педагогічної системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6-14. DOI:https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.</p>

Кононенко Оксана Іванівна
Кременчуцька Маргарита Костянтинівна

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**до написання кваліфікаційних робіт здобувачів першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія»**

Підп. до друку 11.05.2023. Формат 60x84/16.

Ум.-друк. арк. 1,86. Тираж 30. Зам. № 1732 .

Видавець і виготовлювач

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4215 від 22.11.2011 р.
Україна, 65082, м. Одеса, вул. Єлісаветинська, 12
Тел. (048) 723-28-39. E-mail: druk@onu.edu.ua